

Ελληνική Δημοκρατία
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό
Ίδρυμα Ηπείρου

Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία 2

Ενότητα 7: Διαγνωστικές & Θεραπευτικές
Προσεγγίσεις στην Ειδική Γλωσσική Διαταραχή
Ταφιάδης Διονύσιος

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τμήμα Λογοθεραπείας

Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία 2

Ενότητα 7: Διαγνωστικές & Θεραπευτικές Προσεγγίσεις στην Ειδική Γλωσσική Διαταραχή.

Ταφιάδης Διονύσιος

Εργαστηριακός Συνεργάτης

Ιωάννινα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σκοποί ενότητας

- Αναφορά στην Ειδική Γλωσσική Διαταραχή, την κλινική εικόνα της και την βαρύτητα της διαταραχής.

Περιεχόμενα ενότητας

- Ειδική Γλωσσική Διαταραχή
- Κριτήρια DSM – IV και ICD – 10
- Προφίλ Διαταραχής
- Σοβαρότητα Διαταραχής
- Επιδημιολογία-Διαφοροδιάγνωση-Συνοσηρότητα
- Αιτιολογία ΕΓΔ
- Γλωσσική Ανάπτυξη Παιδιών με ΕΓΔ

Ειδική Γλωσσική Διαταραχή

Ειδικής Γλωσσική Διαταραχή (1 από 6)

- Ο όρος Ειδική Γλωσσική Διαταραχή (Specific Language Impairment) (ΕΓΔ) χρησιμοποιείται για να περιγράψει μια διαταραχή στην κατάκτηση της γλώσσας με τη μορφή καθυστέρησης ή δυσλειτουργίας ή και των δύο, η οποία δε συνοδεύεται από άλλες διαταραχές, όπως η νοητική καθυστέρηση, η βαρηκοΐα, ο αυτισμός, οι κινησιακές δυσλειτουργίες και οι νευρολογικές ή ψυχολογικές διαταραχές (Rapin & Allen 1983).

Ειδικής Γλωσσική Διαταραχή (2 από 6)

- Πρόκειται για μία αναπτυξιακή διαταραχή, η έννοια της οποίας σημαίνει ότι η γλωσσική έκφραση και αντίληψη θα είναι πάντα το αδύνατο σημείο του συγκεκριμένου ατόμου και θα επηρεάζει οποιαδήποτε εκδήλωσή του στην οποία εμπλέκεται η γλωσσική επεξεργασία (Βογινδρούκας, 2005).

Ειδικής Γλωσσική Διαταραχή (3 από 6)

- Ο όρος *ειδική γλωσσική διαταραχή* είναι ίσως ο πιο σαφής από τους άλλους όρους που χρησιμοποιούνται για να ονομάσουν την συγκεκριμένη δυσκολία (Αναπτυξιακή Διαταραχή Λόγου, Δυσφασία, Αλαλία κ.α).

Ειδικής Γλωσσική Διαταραχή (4 από 6)

- Με τον όρο «ειδική» υποδεικνύεται ότι δεν υπάρχουν νοητικές, αισθητηριακές ή/και νευρολογικές καταστάσεις που να εξηγούν την απόκλιση στην ανάπτυξη της γλώσσας, με τον όρο «γλωσσική» προσδιορίζεται επακριβώς ο αναπτυξιακός τομέας που παρουσιάζει ελλείμματα και με τον όρο «διαταραχή» επισημαίνεται η σημαντικότητα της κατάλληλης παρέμβασης με στόχο τη βελτίωση των δυσκολιών (Βογινδρούκας, 2005).

Ειδικής Γλωσσική Διαταραχή (5 από 6)

- Τα παιδιά με ΕΓΔ χαρακτηρίζονται από ένα ανομοιογενές προφίλ μεταξύ γλωσσικών και γνωστικών ικανοτήτων. Παρά το γεγονός ότι τα αποτελέσματα σε σταθμισμένα τεστ νοημοσύνης για τις μη λεκτικές δεξιότητες κυμαίνονται τουλάχιστον σε φυσιολογικά επίπεδα. Όσον αφορά τη γλώσσα, οι μεγαλύτερες δυσκολίες εντοπίζονται στη σύνταξη, τη μορφολογία, τη σημασιολογία και τη φωνολογία.

Ειδικής Γλωσσική Διαταραχή (6 από 6)

- Παρ' όλα αυτά και παρά το γεγονός της διαφοράς μεταξύ των λεκτικών και των πρακτικών δεξιοτήτων, που είναι το βασικό κριτήριο για τη διάγνωση της ειδικής γλωσσικής διαταραχής, τα παιδιά με αυτήν τη διαταραχή συχνά παρουσιάζουν ελλείμματα και στις γνωστικές δεξιότητες, δηλαδή στη μνήμη (Gathercole & Baddley 1990) στην οπτική και τη χωρική αντίληψη (Merzenich et al. 1996) ή την προσοχή (Elisabetta, Fava 2002).

Κριτήρια DSM – IV και ICD – 10

Κριτήρια DSM – IV και ICD – 10 (1 από 2)

Σύμφωνα με τα διεθνή ψυχιατρικά διαγνωστικά εγχειρίδια DSM – IV (APA 1994) και ICD – 10 (WHO 1992) για τη διάγνωση της ειδικής γλωσσικής διαταραχής θα πρέπει:

- τα αποτελέσματα σε σταθμισμένες δοκιμασίες να είναι χαμηλότερα από τη χρονολογική ηλικία του εξεταζόμενου περίπου κατά δύο τυπικές αποκλίσεις.
- οι δοκιμασίες θα πρέπει να ελέγχουν το λεξιλόγιο, τη γραμματικότητα, την ανάκληση εννοιών, τη σύνταξη προτάσεων, την αφηγηματική ικανότητα, την κατανόηση της γλώσσας σε επίπεδο λέξεων, προτάσεων, αφηγήματος.

Κριτήρια DSM – IV και ICD – 10 (2 από 2)

- η δοκιμασία για τον καθορισμό του νοητικού δυναμικού καλό θα ήταν να είναι μη λεκτική.
- θα πρέπει να διαφοροδιαγιγνώσκεται από την αυτιστική διαταραχή, τη νοητική καθυστέρηση, την επιλεκτική αλαλία και την επίκτητη αφασία.
- Η ειδική γλωσσική διαταραχή μπορεί να είναι εκφραστικού τύπου, αντιληπτικού τύπου ή μικτή. Στο DSM – IV υπάρχει η διαταραχή εκφραστικού τύπου και η μικτή, ενώ στο ICD – 10 υπάρχει η εκφραστικού τύπου και η αντιληπτικού τύπου.

Προφίλ Διαταραχής

Προφίλ Διαταραχής (1 από 13)

- Η ειδική γλωσσική διαταραχή πρόκειται για μία αναπτυξιακή διαταραχή, η οποία, σύμφωνα με τα διαγνωστικά κριτήρια ICD – 10 και DSM – IV χωρίζεται σε αντιληπτικού και εκφραστικού τύπου. Και στους δύο τύπους η έναρξη των συμπτωμάτων πρέπει να γίνεται κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης. Η ασφαλέστερη ηλικία για τη διάγνωση της ΕΓΔ είναι περίπου ο τρίτος χρόνος της ζωής. (Βογινδρούκας, 2005).

Προφίλ Διαταραχής (2 από 13)

- Στην Αναπτυξιακή Διαταραχή Λόγου Αντιληπτικού Τύπου παρατηρείται σχεδόν πάντα διαταραχή της εκφραστικής ικανότητας. Αρχικά, τα παιδιά με αυτού του τύπου τη διαταραχή, δεν αναγνωρίζουν στην ηλικία των 12 μηνών οικείες προσφωνήσεις και τουλάχιστον μερικά οικεία αντικείμενα στην ηλικία των 18 μηνών.

Προφίλ Διαταραχής (3 από 13)

- Στα πρώτα δύο χρόνια της ζωής εμφανίζονται δυσκολίες στην εκτέλεση απλών εντολών. Τα παιδιά με αυτόν τον τύπο ΕΓΔ δυσκολεύονται να κατανοήσουν τη γραμματική δομή της γλώσσας, δηλαδή τις αρνήσεις, ερωτήσεις ή συγκρίσεις.

Προφίλ Διαταραχής (4 από 13)

- Δυσκολίες εμφανίζονται επίσης, στην κατανόηση των παραλεκτικών στοιχείων της γλώσσας, όπως είναι ο τόνος και η χροιά της φωνής και οι χειρονομίες, καθώς επίσης και στις εξελικτικά πρώιμες φωνολογικές διαδικασίες με πτώσεις συλλαβών και συμφώνων και με στιγμικοποιήσεις και εμπροσθοποιήσεις φθόγγων .
(Βογινδρούκας, 2005)

Προφίλ Διαταραχής (5 από 13)

- Η διαταραχή συνοδεύεται από υπερδραστηριότητα, απροσεξία και όπως προαναφέρθηκε, παρατηρούνται προβλήματα στη συμπεριφορά, όπως απομόνωση από τους συνομηλίκους, κοινωνική αδεξιότητα, αδικαιολόγητη συστολή και άγχος.

Προφίλ Διαταραχής (6 από 13)

- Επίσης, τα παιδιά με ΕΓΔ εμφανίζουν φτωχό συμβολικό παιχνίδι και κοινωνική μίμηση, καθώς επίσης και περιορισμένα ενδιαφέροντα. Παρ' όλα αυτά, η κοινωνική αμοιβαιότητα είναι φυσιολογική και το μιμητικό παιχνίδι είναι κι αυτό στα πλαίσια της φυσιολογικής ανάπτυξης. (Βογινδρούκας, 2005).

Προφίλ Διαταραχής (7 από 13)

- Ένα τελευταίο χαρακτηριστικό της διαταραχής αυτής, το οποίο χρησιμοποιείται για τη διαφοροδιάγνωση της ΕΓΔ κυρίως από τον αυτισμό, είναι το γεγονός ότι τα παιδιά με ΕΓΔ χειρονομούν σχεδόν φυσιολογικά και προσπαθούν να μεταφέρουν το μήνυμά τους στο συνομιλητή τους. Χρησιμοποιούν, δηλαδή, άλλους μη λεκτικούς τρόπους επικοινωνίας εφόσον αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην ομιλία (Βογινδρούκας, 2005).

Προφίλ Διαταραχής (8 από 13)

- Αναφορικά με τη συμπτωματολογία της Αναπτυξιακής Διαταραχής Λόγου Εκφραστικού Τύπου, αυτή ξεκινάει από τα πρώτα δύο χρόνια της ζωής, όπου το παιδί δεν προφέρει μεμονωμένες λέξεις και συνεχίζει στην ηλικία των 3 ετών, στην οποία δεν σχηματίζει απλές προτάσεις. Το λεξιλόγιο που χρησιμοποιείται είναι περιορισμένο και γίνεται υπερβολική χρήση μικρού αριθμού λέξεων του λεξιλογίου αυτού που έχουν γενική σημασία, για παράδειγμα οι αντωνυμίες.

Προφίλ Διαταραχής (9 από 13)

- Τα παιδιά με αυτού του τύπου τη διαταραχή αντιμετωπίζουν δυσκολίες εύρεσης της κατάλληλης λέξης για να αποδώσουν στο συνομιλητή το κατάλληλο νόημα και κάνουν υποκαταστάσεις λέξεων.

Προφίλ Διαταραχής (10 από 13)

- Ο λόγος τους χαρακτηρίζεται από μικρό μήκος φράσεων και ανώριμη δομή των προτάσεων. Πιο συγκεκριμένα, στις προτάσεις παρατηρούνται συντακτικά λάθη, για παράδειγμα τοποθέτηση των λέξεων μιας πρότασης σε λάθος σειρά και γραμματικά λάθη. Αυτά μπορεί να περικλείουν παραλείψεις καταλήξεων και προθεμάτων, αδυναμία στη χρήση άρθρων, προθέσεων και αντωνυμιών και δυσκολίες στην κλίση ονομάτων και ρημάτων.

Προφίλ Διαταραχής (11 από 13)

- Ένα βασικό πρόβλημα που παρουσιάζεται στα παιδιά με διαταραχή εκφραστικού τύπου είναι η αφηγηματική ικανότητα, η οποία είναι ελλιπής. Επίσης, δυσκολεύονται στην αντίληψη της χρονικής ακολουθίας των γεγονότων και μπορεί να παρουσιαστούν δυσκολίες στην παραγωγή φωνημάτων.

Προφίλ Διαταραχής (12 από 13)

- Η διαφορά αυτού του τύπου της διαταραχής με του αντιληπτικού τύπου είναι ότι τα παιδιά που ανήκουν σ' αυτήν την ομάδα έχουν καλή αντιληπτική λεκτική ικανότητα, καλά ανεπτυγμένο λειτουργικό και συμβολικό παιχνίδι και καλά ανεπτυγμένη κοινωνικότητα.

Προφίλ Διαταραχής (13 από 13)

- Παρ' όλα αυτά, όπως και στην διαταραχή αντιληπτικού τύπου, προσπαθούν να επικοινωνήσουν με μη λεκτικούς τρόπους επικοινωνίας, δηλαδή με μίμηση ή χειρονομίες, λόγω της δυσκολίας τους στην έκφραση. Έτσι, καταφέρνουν να μεταβιβάσουν τις απαραίτητες πληροφορίες και να γίνουν κατανοητοί στο συνομιλητή τους.

Σοβαρότητα Διαταραχής

Σοβαρότητα Διαταραχής (1 από 3)

- Η σοβαρότητα της διαταραχής μπορεί να χωριστεί σε τέσσερις υποκατηγορίες: *ήπια, μέτρια, σοβαρή ή βαριά.*
- **Ήπια:** Όταν η ικανότητα της γλωσσικής κατανόησης είναι φυσιολογική, αλλά η εκφραστική ικανότητα είναι περιορισμένη σε μήκος φράσεων και λεξιλόγιο. Μπορεί να εμφανίζονται δυσκολίες και στην παραγωγή ορισμένων φθόγγων.

Σοβαρότητα Διαταραχής (2 από 3)

- **Μέτρια:** Όταν υπάρχουν δυσκολίες στην κατανόηση σύνθετων εντολών και αφηρημένων εννοιών και εμφανίζονται χαρακτηριστικές δυσκολίες στη σύνταξη των προτάσεων και στη γραμματικότητα του λόγου. Τα προβλήματα που παρουσιάζονται στην παραγωγή των φθόγγων είναι περισσότερα απ' ότι στην ήπια.

Σοβαρότητα Διαταραχής (3 από 3)

- **Σοβαρή:** Οι προτάσεις σε επίπεδο μεγαλύτερο των δύο λέξεων γίνονται δύσκολα κατανοητές, υπάρχει αδυναμία σύνταξης προτάσεων και κατάκτησης γραμματικών κανόνων. Συνήθως υπάρχει μεγάλη δυσκολία στην παραγωγή των φθόγγων.
- **Βαριά:** Εμφανίζεται έλλειψη κατανόησης και επεξεργασίας του περιβάλλοντος σε ακουστικό, οπτικό, απτικό επίπεδο και αγνωσία. (Βογινδρούκας, 2005).

Επιδημιολογία

Διαφοροδιάγνωση

Συνοσηρότητα

Επιδημιολογία – Διαφοροδιάγνωση – Συνοσηρότητα (1 από 3)

- Ο επιπολασμός της Ειδικής Γλωσσικής Διαταραχής στο γενικό πληθυσμό δεν είναι ιδιαίτερα σαφής, αφού είναι λίγες οι έρευνες που να καταλήγουν σε ένα ποσοστό που να αντιπροσωπεύει τον αριθμό των παιδιών με τη συγκεκριμένη διαταραχή και όχι γενικά για γλωσσική διαταραχή.

Επιδημιολογία – Διαφοροδιάγνωση – Συνοσηρότητα (2 από 3)

- Για παράδειγμα, οι Botting et al. (2003) κατέληξαν σε ένα γενικότερο ποσοστό εμφάνισης των αναπτυξιακών διαταραχών λόγου διαπιστώνοντας πως εμφανίζονται με συχνότητα 7% - 10% περίπου στο γενικό πληθυσμό και αφορούν στην απόκλιση της ανάπτυξης των επιπέδων του λόγου συνολικά ή σε κάποιο από αυτά (Botting et al., 2003)

Επιδημιολογία – Διαφοροδιάγνωση – Συνοσηρότητα (3 από 3)

- Έχουν γίνει διάφορες υποθέσεις στην προσπάθεια εξήγησης για την εμφάνιση της ΕΓΔ. Η πρώτη τονίζει την πολυπαραγοντική φύση της διαταραχής περιλαμβάνοντας γενετικούς, οργανικούς, κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες που είναι ξεχωριστά υπεύθυνοι για την εμφάνιση της διαταραχής. Η θεωρία αυτή υποστηρίζει ότι κάθε πιθανός αιτιολογικός παράγοντας είναι ανεξάρτητος από κάποιον άλλον παράγοντα (Haynes & Naidoo, 1991).

Αιτιολογία ΕΓΔ

Αιτιολογία ΕΓΔ (1 από 8)

- Ένα δεύτερο μοντέλο προτείνει μία πολυδιάστατη αλληλεπίδραση, όπου τα παιδιά με προδιάθεση για γλωσσική διαταραχή με την παρουσία παραγόντων που λειτουργούν ως ερεθίσματα, όπως γενετικά, προγεννητικά, περιβαλλοντικά και φυσικά ερεθίσματα, έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να εμφανίσουν ειδική γλωσσική διαταραχή (Haynes & Naidoo, 1991).

Αιτιολογία ΕΓΔ (2 από 8)

- Ο Leonard (1987) προτείνει ότι οι ειδικοί για τις διαταραχές της επικοινωνίας έχουν αποτύχει να αποδείξουν ότι τα παιδιά αυτά αντιπροσωπεύουν μία ομάδα που είναι σημαντικά διαφορετική από αυτήν των παιδιών τυπικής ανάπτυξης.

Αιτιολογία ΕΓΔ (3 από 8)

- Χαρακτηριστικά δηλώνει: *«Η άποψή μου είναι ότι η αιτία των ελλειμμάτων των παιδιών αυτών είναι το αποτέλεσμα των ίδιων τύπων ποικίλων γενετικών και περιβαλλοντικών παραγόντων που οδηγούν κάποια παιδιά να είναι αδέξια, άλλα να είναι μουσικοί και άλλα να έχουν επίγνωση των συναισθημάτων τους».*

Αιτιολογία ΕΓΔ (4 από 8)

- Επίσης, πιστεύει πως τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή δεν είναι «γλωσσικά διαταραγμένα», αλλά λιγότερο ικανά από τους συνομηλίκους τους όσον αφορά τις περιοχές που είναι σημαντικές για την κατάκτηση της γλώσσας. Η ιδέα ότι η ειδική γλωσσική διαταραχή δεν αποτελεί ξεχωριστή διαταραχή μελετάται τα τελευταία χρόνια στον τομέα των διαταραχών της επικοινωνίας.

Αιτιολογία ΕΓΔ (5 από 8)

- Για παράδειγμα, η μελέτη των Bishop, Price και Dale (2003) αναλύει δύο διαφορετικές θεωρίες για την εν λόγω διαταραχή και εξετάζει αν η ειδική γλωσσική διαταραχή και η απροσδιόριστη γλωσσική διαταραχή έχουν διαφορετικές αιτιολογίες.

Αιτιολογία ΕΓΔ (6 από 8)

- Συμπερασματικά οι τρεις θεωρίες που επικρατούν για την αιτιολογία της ειδικής γλωσσικής διαταραχής είναι οι ακόλουθες:
- Η ειδική γλωσσική διαταραχή δεν αποτελεί ξεχωριστά μία διαταραχή και περιλαμβάνει ίδιους αιτιολογικούς παράγοντες με άλλες μη προσδιορισμένες γλωσσικές διαταραχές.

Αιτιολογία ΕΓΔ (7 από 8)

- Συμπερασματικά οι τρεις θεωρίες που επικρατούν για την αιτιολογία της ειδικής γλωσσικής διαταραχής είναι οι ακόλουθες:
- Η ειδική γλωσσική διαταραχή προκαλείται από ένα συνδυασμό παραγόντων.
- Η ειδική γλωσσική διαταραχή προκαλείται από ποικίλους ανεξάρτητους μεταξύ τους παράγοντες.

Αιτιολογία ΕΓΔ (8 από 8)

Συνοπτικά, οι παράγοντες που επηρεάζουν την εμφάνιση της διαταραχής αυτής είναι:

- Γενετικοί παράγοντες
- Νευρολογικοί παράγοντες
- Δυσκολίες στην ακουστική επεξεργασία
- Γλωσσικό περιβάλλον
- Ελλείμματα στις λειτουργίες της μνήμης και στη βραχυπρόθεσμη μνήμη

Γλωσσική Ανάπτυξη Παιδιών με ΕΓΔ

Γλωσσική Ανάπτυξη Παιδιών με ΕΓΔ (1 από 5)

- Η μελέτη της κλινικής εικόνας που παρουσιάζουν τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή πραγματοποιείται με βάση τα επίπεδα της γλωσσικής ανάλυσης, όπως αυτά ορίζονται από τη γλωσσολογία. Μελετούνται, δηλαδή, η φωνολογία, η μορφολογία, το συντακτικό, η σημασιολογία και η πραγματολογία.

Γλωσσική Ανάπτυξη Παιδιών με ΕΓΔ (2 από 5)

- Η *φωνολογία* μελετά τα γλωσσικά στοιχεία που αφορούν τους κανόνες που διέπουν τους ήχους της γλώσσας και το συνδυασμό μεταξύ τους. Η *μορφολογία* αφορά τον τρόπο με τον οποίο δημιουργούνται οι λέξεις και το *συντακτικό* αφορά τους κανόνες που διέπουν την οργάνωση των προτάσεων και οι οποίοι ελέγχουν τον τρόπο με τον οποίο οι λέξεις πρέπει να παραταχθούν για να μπορεί η πρόταση να μεταφέρει σωστά το μήνυμα που πρέπει να μεταδοθεί.

Γλωσσική Ανάπτυξη Παιδιών με ΕΓΔ (3 από 5)

- Τέλος, η σημασιολογία εντάσσεται στο περιεχόμενο του λόγου και αφορά στο νόημα της κάθε λέξης και στο νόημα των προτάσεων που παράγονται μετά τη σύνδεση των λέξεων και η πραγματολογία ασχολείται με τη γλωσσική πράξη που επιτελείται στα πλαίσια της επικοινωνίας, δηλαδή την ένταξη της γλωσσικής πραγματικότητας στην πράξη (Βογινδρούκας, 2004, Πήτα, 1998).

Γλωσσική Ανάπτυξη Παιδιών με ΕΓΔ (4 από 5)

Πρόγνωση

- Η αναγνώριση και η αντιμετώπιση της ειδικής γλωσσικής διαταραχής κατά την προσχολική ηλικία θεωρείται ιδιαίτερης σημασίας, λόγω του ότι εμφανίζονται αργότερα δυσκολίες στη μαθησιακή ικανότητα και επιπτώσεις στη ψυχική υγεία των παιδιών (Βογινδρούκας, 2005).

Γλωσσική Ανάπτυξη Παιδιών με ΕΓΔ (5 από 5)

Πρόγνωση

- Μελέτες σε παιδιά με τυπική ανάπτυξη έδειξαν ότι οι καλές γλωσσικές δεξιότητες αποτελούν δείκτη πρόγνωσης της μετέπειτα σχολικής απόδοσης (Share, 1995), ενώ αντίστοιχες έρευνες σε παιδιά με μαθησιακές διαταραχές έδειξαν καθυστέρηση στην ανάπτυξη της γλώσσας τόσο σε φωνολογικό επίπεδο όσο και σε εύρος λεξιλογίου αλλά και στην προφορική έκφραση (Gallagher, Frith & Snowling 2000).

Βιβλιογραφία (1 από 2)

- Bishop, D. V. M. (1999), *Uncommon Understanding: Disorders of Language Comprehension in Children*, Cambridge, UK: Psychology Press Ltd.
- Βογινδρούκας, Ι. & Sherrat, D. (2005), *Οδηγός Εκπαίδευσης Παιδιών με Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές*, Αθήνα: Ταξιδευτής.
- Bortolini, U. & Leonard, L. B. (2000), *Phonology and Children with specific language impairment: Status of structural constraints in two languages*, *Journal of Communication Disorders*, 33, pp. 131 – 150.
- Botting, N. & Gina, C. R. (2000), *Social and behavioural difficulties in children with language impairment*, *Journal of Child Lang*, 16, pp. 105 – 120.
- Cantwell, D. & Baker, L. (1987), *Developmental Speech and Language Disorders*, New York: Guilford.
- Carpenter, M. (1998), *An evaluation of spontaneous speech and verbal imitation in children with autism after learning the PECS*, PECS manual, Pyramide Approach.
- Dockrell, J. E., Messer, D., George, R. & Wilson, G. (1998), *Children with word finding difficulties – prevalence, presentation and naming problems*, *Journal of Language & Communication Disorders*, 33, pp. 445 – 454.
- Goodyer, I. M. (2000), *Language difficulties and psychopathology*. Στο Bishop, D. V. M. & Leonard, L. B. (επιμ.) *Speech and Language Impairments in Children*, Psychology Press Ltd.

Βιβλιογραφία (2 από 2)

Leonard, L. B. (2000), *Children with Specific Language Impairment*, London: The MIT Press.

Lindsay, G., Dockrell, J., Letchford, B. & Mackie, C. (2002), *Self esteem of children with specific speech and language difficulties*, *Journal of Child Language Teaching and Therapy*, 18, pp. 125 – 143.

Morales, S. (2005), *Developmental language disorder (sometimes called language delay)*, Children's Speech Care Center.

Πήτα, Ρ. (1998), *Ψυχολογία της Γλώσσας*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Stavrakaki, S. (2000), *A bar – movement constructions in Greek children with SLI: Evidence for deficits in the syntactic component of language*. In E. Fava (Ed), *Clinical Linguistics: Theory and Applications in Speech Pathology and Therapy. Current Issues in Linguistic Theory* (pp.131-153), Amsterdam: John Benjamin.

Stavrakaki, S. (2002), *Sentence comprehension in Greek SLI children*, In L. Kelly, F. Windsor, and N. Hewlett (Eds), *Investigations in Clinical Phonetics and Linguistics* (pp.57 – 72), London: Lawrence Erlbaum.

Stavrakaki, S. (2001), *Comprehension of reversible relative clauses in Specifically Language Impaired and Normally Developing Greek Children*, *Brain and Language*, 77, pp. 419 – 431.

Tomblin, J. B. (1996), *Genetic and Environmental Contributions to the Risk for Specific Language Impairment*. In M. L. Rice (Ed), *Toward a Genetics of Language* (pp.191-210), Mahwah, Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

Σημείωμα Αναφοράς

Ταφιάδης Δ. Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία 2. ΤΕΙ
Ηπείρου. Διαθέσιμο από:

<http://eclass.teiep.gr/courses/LOGO136/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές [1] ή μεταγενέστερη. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, Διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη Δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Τέλος Ενότητας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

